

AKKREDITERINGS- RAPPORT

**Vedtak om betinget akkreditering av
fagskoleutdanningen Gastronomisk reiseliv**
FAGSKULEN VESTLAND NORDNES

2023

NOKUT

NOKUT – Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen – er et statlig forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet.

NOKUT har eget styre og er faglig uavhengig i oppgavene som er definert i universitets- og høyskoleloven. I tillegg utfører vi forvaltningsoppgaver som er delegert fra Kunnskapsdepartementet.

Formålet med NOKUTs virksomhet er å føre tilsyn med kvaliteten i høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning og å stimulere til kvalitetsutvikling som sikrer et høyt internasjonalt nivå i utdanningstilbudene ved institusjonene.

NOKUT skal bidra til at samfunnet har tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning. Gjennom arbeidet vårt skal NOKUT søke å bistå institusjonene i deres kvalitetsarbeid.

NOKUT bruker sakkyndige i akkrediteringer, tilsyn, evalueringer og prosjekter.

Du kan lese mer om arbeidet vårt på nokut.no

NOKUT er sertifisert som miljøfyrtårn

Institusjon	FAGSKULEN VESTLAND NORDNES
Sakkyndige	Ingrid Marie Aarre, Olga Gjerald, Thomas Digervold og Randi Frellumstad
Dato for vedtak	01.06.2023
NOKUTs saksnummer	22/01796

Se mottakertabell

Saksbehandler: Nina Dahle Blindheim

Vår ref: 22/01796-13

Vår dato: 17.08.2023

Deres ref:

Deres dato: 30.06.2023

Bekreftelse på at betingelser er oppfylt

Vi viser til vedtak om betinget akkreditering av 1. juni 2023, og til deres oversendelse av dokumentasjon 30. juni 2023. Vedtaket gjelder fagskoleutdanningen *Gastronomisk reiseliv*, 30 studiepoeng, nettbasert med samlinger, ved Fagskulen Vestland. I vedtaket skrev NOKUT at vi akkrediterer utdanningen med vilkår om at dere dokumenterer mindre endringer, for at utdanningen skal være i tråd med kravene til fagskoleutdanning.

Vilkårene var som følger:

- Fagskoletilsynsforskriften § 2-3 tredje avsnitt
Faglig ansvarlig
-Dere må angi konkret hvilke fagområder som er relevante for utdanningen til den faglig ansvarlige, og helst gi eksempler på relevante utdanninger innenfor disse fagområdene.

Utdanningsfaglig ansvarlig

- Dere må utdype og konkretisere kravet til pedagogisk kompetanse for den utdanningsfaglig ansvarlige, og sørge for at det stilles krav om utdanningsfaglig utdanning rettet mot læring minst på nivå med videregående opplæring.

Fagmiljøets kompetanse og sammensetning

- Dere må spesifisere fagfeltet eller gi eksempler på relevante utdanninger for fagmiljøet, ut over kravene dere stiller til emnene *Gastronomisk reiseliv* og *Markedsføring og merkevarebygging*.
- Dere må stille krav om at det er personer i fagmiljøet som har nettpedagogisk kompetanse eller bred erfaring med nettbaserte utdanninger.
- Dere må stille krav om at fagmiljøet må ha oppdatert yrkeserfaring, herunder hvor ny yrkeserfaringen må være for at den skal være oppdatert. Dere må videre beskrive hva som utgjør relevant yrkespraksis for utdanningen.

NOKUT bekrefter at betingelsene er oppfylt

NOKUT vurderer at vilkårene over er oppfylt og i tråd med fagskoletilsynsforordningen § 2-3 tredje avsnitt. Under finner dere NOKUTs vurdering av punktene dere ble bedt om å dokumentere.

Vilkår 1

I søknaden skrev dere at dere stiller krav om at faglig ansvarlig skal ha bachelornivå innen relevant fagområde og minst tre års relevant yrkeserfaring. NOKUT vurderte at dere måtte angi konkret hvilke fagområder som er relevante for utdanningen til den faglig ansvarlige, og helst gi eksempler på relevante utdanninger innenfor disse fagområdene.

I den nye kravspesifikasjonen til fagmiljøet skriver dere at faglig ansvarlig skal ha bachelornivå innen gastronomi eller reiseliv, for eksempel reiseliv, matkultur eller hotellfag. Vi vurderer at vilkåret med dette er oppfylt.

Vilkår 2

I søknaden skrev dere at dere stiller krav om at utdanningsfaglig ansvarlig skal ha bachelornivå innen relevant fagområde, "pedagogisk kompetanse" og minst tre års relevant yrkeserfaring. NOKUT vurderte at dere måtte utdype og konkretisere kravet til pedagogisk kompetanse.

I den nye kravspesifikasjonen til fagmiljøet skriver dere at utdanningsfaglig ansvarlig skal ha bachelornivå innen relevant fagområde (mat/drikke, reiseliv), og pedagogisk utdanning (praktisk pedagogisk utdanning eller praktisk pedagogikk for fagskole). Vi vurderer at vilkåret med dette er oppfylt.

Vilkår 3

I søknaden skrev dere at faglærere skal ha utdanning innen fagområder som er aktuelle for emnet det skal undervises i, gjerne på bachelornivå. Dere oppga at dere også kan godkjenne utdanning på fagskolenivå og minst fem års relevant yrkeserfaring. Under kompetansebehov til de enkelte emnene stilte dere krav om bachelornivå innen reiseliv eller tilsvarende for emnet *Gastronomisk reiseliv*, bachelornivå innen økonomi og markedsføring for emnet *Markedsføring og merkevarebygging*, og bachelornivå innen relevant fagområde for emnet *Produktutvikling, innovasjon og konseptbygging*. NOKUT vurderte at dere måtte spesifisere fagfeltet eller gi eksempler på relevante utdanninger ut over kravene dere stilte til emnene *Gastronomisk reiseliv* og *Markedsføring og merkevarebygging*.

I den nye kravspesifikasjonen til fagmiljøet skriver dere at faglærere skal ha utdanning innen fagområdet som er aktuelle for emnet det skal undervises i, og stiller krav til utdanning innen reiseliv, markedsføring og/eller gastronomi, gjerne på bachelornivå. Under kompetansebehov til de enkelte emnene har dere stilt krav om bachelornivå innen reiseliv, hotellfag, gastronomi eller tilsvarende og tre års relevant yrkeserfaring for emnet *Gastronomisk reiseliv*, bachelornivå innen økonomi og markedsføring, for eksempel markedsføring og merkevareledelse, digital markedsføring og ledelse, markedsføring og forretningsutvikling, og minst tre års relevant yrkeserfaring for emnet *Markedsføring og merkevarebygging*, og bachelornivå innen relevant fagområde, for eksempel innovasjon og ledelse eller opplevelsesdesign, og minst tre års relevant yrkeserfaring for emnet *Produktutvikling, innovasjon og konseptbygging*. Dere skriver at dere kan godkjenne

fagskoleutdanninger innen gastronomi og reiseliv med fem års relevant yrkeserfaring. Vi vurderer at vilkåret med dette er oppfylt.

Vilkår 4

NOKUT vurderte at dere måtte må stille krav om at det er personer i fagmiljøet som har nettpedagogisk kompetanse eller bred erfaring med nettbaserte utdanninger, siden dere skal ha nettbasert undervisning mellom de fysiske samlingene.

I den nye kravspesifikasjonen til fagmiljøet skriver dere at nettpedagogisk kompetanse er et kompetansebehov som gjelder på tvers av emnene. Dere stiller krav til at faglig ansvarlig skal ha nettpedagogisk kompetanse, enten formelt eller gjennom erfaring. Nettpedagogisk erfaring er et tilleggskrav for utdanningsfaglig ansvarlig. For faglærere skriver dere at det er ønskelig med nettpedagogisk kompetanse. Vi vurderer at vilkåret med dette er oppfylt.

Vilkår 5

I søknaden skrev dere at dere stiller krav om minst tre års relevant yrkeserfaring for fagmiljøet. Dere skrev ikke hvor ny yrkeserfaringen må være for at den skal være oppdatert (for eksempel ikke eldre enn tre eller fem år). NOKUT vurderte at hva som regnes som oppdatert yrkeserfaring vil variere ut fra det aktuelle yrkesfeltet, men at dere må angi hva som gjelder for denne konkrete utdanningen. NOKUT vurderte at dere også måtte beskrive hva som utgjør relevant yrkespraksis for utdanningen.

I den nye kravspesifikasjonen til fagmiljøet skriver dere at lærerne i de enkelte emnene må ha minst tre års yrkeserfaring fra reiselivet, markedsføring eller innen produktutvikling og innovasjon relatert til matfag eller reiseliv eller ha undervist i lignende emner, og at yrkeserfaringen ikke bør være eldre enn fem år. Dere stiller krav til at faglig ansvarlig skal ha minst tre års relevant yrkeserfaring fra reiselivet eller som lærer innen matfag eller reiseliv. Dere stiller krav til at utdanningsfaglig ansvarlig skal ha minst tre års relevant yrkeserfaring fra en utdanningsinstitusjon, og at faglærere skal ha minst 3 års relevant yrkeserfaring innenfor reiselivet, matbransjen, markedsføring eller som lærer innen disse fagområdene. Vi vurderer at vilkåret med dette er oppfylt.

Med hilsen

Kari Zakariassen
akkrediteringsansvarlig

Nina Dahle Blindheim
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert.

Kopi til: DBH Fagskolestatistikk
Det kongelige kunnskapsdepartement

STATENS LÅNEKASSE FOR UTDANNING
Statistisk sentralbyrå Seksjon for utdanningsstatistikk
EILERT ÅRSETH
ANDRID SOLAAS INNSET

Vedlegg: Vedtak om betinget akkreditering av Gastronomisk reiseliv

Mottaker	Kontaktperson	E-post	Adresse	Post
FAGSKULEN VESTLAND NORDNES		fagskulenestland@vlfk.no	Postboks 1876 Nordnes	5817 BERGEN

Hva søknaden gjelder

FAGSKULEN VESTLAND NORDNES (organisasjonsnummer 974557525) søkte NOKUT 10.02.2022 om akkreditering av *Gastronomisk reiseliv* som fagskoleutdanning.

Utdanningen er på 30 studiepoeng.

Søknaden gjelder for utdanningssted Hjeltnes, Ulvik i Hardanger.

Innhold

1 Vedtak	5
1.1 Dere kan klage på vedtaket	6
2 Gjennomgang av kravene for fagskoleutdanning	8
2.1 Utdanningens navn.....	8
2.2 Utdanningens faginnhold og struktur.....	9
2.3 Samarbeid med aktører i yrkesfeltet.....	10
2.4 Overordnet læringsutbyttebeskrivelse, omfang, og nivå	12
2.5 Internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler	16
2.6 Opptakskrav.....	16
2.7 Politiattest	18
2.8 Skikkethetsvurdering	19
2.9 Fagmiljø	19
2.9.1 Fagmiljø – kravene dere selv har fastsatt	19
2.9.2 Fagmiljø – de som er ansatt eller planlagt ansatt.....	23
2.10 Sensorer og praksisveiledere.....	26
2.10.1 Praksisveiledernes kompetanse	26
2.10.2 Sensorenes kompetanse.....	26
Vedlegg: Sakkyndige.....	29

1 Vedtak

De faglige kravene for akkreditering av *Gastronomisk reiseliv*, 30 studiepoeng, nettbasert med samlinger, ved FAGSKULEN VESTLAND NORDNES, er delvis oppfylt. NOKUT akkrediterer derfor utdanningen med vilkår om at dere retter opp i manglene som er påpekt i rapporten.

Dere må sende dokumentasjon til NOKUT på at dere har oppfylt følgende krav:

- Fagskoletilsynsforskriften § 2-3 tredje avsnitt

Faglig ansvarlig

-Dere må angi konkret hvilke fagområder som er relevante for utdanningen til den faglig ansvarlige, og helst gi eksempler på relevante utdanninger innenfor disse fagområdene.

Utdanningsfaglig ansvarlig

- Dere må utdype og konkretisere kravet til pedagogisk kompetanse for den utdanningsfaglig ansvarlige, og sørge for at det stilles krav om utdanningsfaglig utdanning rettet mot læring minst på nivå med videregående opplæring.

Fagmiljøets kompetanse og sammensetning

- Dere må spesifisere fagfeltet eller gi eksempler på relevante utdanninger for fagmiljøet, ut over kravene dere stiller til emnene *Gastronomisk reiseliv* og *Markedsføring og merkevarebygging*.

- Dere må stille krav om at det er personer i fagmiljøet som har nettpedagogisk kompetanse eller bred erfaring med nettbaserte utdanninger.

- Dere må stille krav om at fagmiljøet må ha oppdatert yrkeserfaring, herunder hvor ny yrkeserfaringen må være for at den skal være oppdatert. Dere må videre beskrive hva som utgjør relevant yrkespraksis for utdanningen.

Dere må oppfylle følgende krav, men dere trenger ikke sende NOKUT dokumentasjon på disse endringene:

- Fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre avsnitt

Dere må sørge for at læringsutbyttebeskrivelsene dekker de følgende kompetansebeskrivelsene:

- Kandidaten kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for en yrkesfaglig problemstilling

- Kandidaten har forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper, har utviklet en etisk grunnholdning i utøvelsen av yrket

- Fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første og andre avsnitt

- Dere må sørge for at det er personer i fagmiljøet med relevant oppdatert yrkeserfaring

- Dere må sørge for at det er personer i fagmiljøet med nettpedagogisk kompetanse

Utdanningen kan ikke starte opp før dere har sendt den nødvendige dokumentasjonen og deretter har mottatt tilbakemelding fra NOKUT på at vilkårene er oppfylt. Fristen for å sende dokumentasjonen er senest tre år etter vedtaksdatoen.

NOKUT akkrediterer alle fagskoleutdanninger, med unntak av fagskoleutdanninger innen akkrediterte fagområder, jf. lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) § 5 og forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleforskriften) §§ 47 og 48.

Vedtaket gjelder utdanningen som er beskrevet i søknaden NOKUT mottok 10.02.2022.

Vedtaket gjelder for utdanningssted Hjeltnes, Ulvik i Hardanger.

1.1 Dere kan klage på vedtaket

Dere kan klage på dette enkeltvedtaket til oss. Klagefristen er tre uker etter at dere har mottatt vedtaket. Klagen skal nevne vedtaket dere klager på, og de endringene dere ønsker i vedtaket. Dere bør også begrunne klagen.

Dere kan ikke klage på vurderinger vi har gjort av det faglige innholdet i utdanningstilbudet. Det dere kan klage på er

- saksbehandlingsfeil, altså at NOKUT ikke har gjennomført saksbehandlingsprosessen på lovlig måte
- rettsanvendelsesfeil, altså at NOKUT har brukt feil del av regelverket, eller brukt regelverket feil
- feil faktum, altså at NOKUT har lagt til grunn feil faktagrunnlag for vår vurdering
- maktmisbruk
- urettmessig forskjellsbehandling

Dersom vi opprettholder vedtaket på tross av klagen, videresender vi klagen til klagenemnda for vedtak fattet av NOKUT. Klagenemnda fatter endelig vedtak. Dere har rett til innsyn i dokumentene i saken.

Reglene om klage framgår av forvaltningsloven:

- Klagerett på enkeltvedtak - § 28
- Klagefrist - § 29
- Innholdet i klagen og hvem det skal rettes til - § 32
- Klageinstans - §§ 32 og 33
- Klageinstansens vedtak er endelig - § 28
- Retten til innsyn i dokumentene i saken - § 18

Forholdet mellom NOKUTs vedtak og forvaltningsloven, og at dere ikke kan klage på faglige vurderinger, går fram av fagskoleforskriften § 55.

Se også informasjon om NOKUTs klagenemnd i studiekvalitetsforskriften kapittel 7.

Dere må starte opp utdanningen innen tre år

Akkrediteringen er gyldig fra vedtaksdatoen. Dere må starte opp utdanningen innen tre år fra vedtaksdatoen. Dersom dere ikke har startet opp utdanningen innen tre år, vil akkrediteringen falle bort, jf. fagskoleforskriften § 52.

Dere må melde fra om noen type endringer i den akkrediterte utdanningen

Fagskoletilsynsforskriften § 5-1 lister opp endringer som er meldepliktige. Dersom dere vil gjøre meldepliktige endringer i den akkrediterte utdanningen, må dere melde fra til NOKUT før dere gjennomfører endringen. NOKUT vurderer om endringene gjør det nødvendig å søke om ny akkreditering.

Dere kan velge om dere vil tilby utdanningen på heltid eller deltid

Dersom utdanningen er akkreditert som heltidsutdanning, kan dere også tilby den som deltidsutdanning uten å melde fra til NOKUT. På samme måte kan dere tilby en akkreditert deltidsutdanning som heltidsutdanning. Begge disse endringene forutsetter at dere følger samme utdanningsform, og at utdanningen ellers er i samsvar med akkrediteringen og kravene til fagskoleutdanning.

Dere må rapportere til Statistisk sentralbyrå og DBH Fagskolestatistikk

Statistisk sentralbyrå (SSB) vil tildele denne utdanningen en NUS-kode. Dere skal bruke koden når dere rapporterer om utdanningen til SSB og til DBH Fagskolestatistikk.

2 Gjennomgang av kravene for fagskoleutdanning

I gjennomgangen av kravene fører vi først opp kravet som dokumentasjonen er vurdert opp mot under hver overskrift, og deretter NOKUTs vurdering.

2.1 Utdanningens navn

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

Krav fra regelverket

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje avsnitt bokstav a

"Utdanningen skal ha et dekkende navn."

Kravet er at utdanningen skal ha et "dekkende navn". Ordlyden i "dekkende navn" tilsier at navnet skal signalisere hvilken kompetanse studentene har etter å ha gjennomført utdanningen, og at navnet ikke kan være så overordnet at det ikke er tydelig hva som ligger i utdanningen. Utdanningens navn må gi mening for potensielle studenter, arbeidsgivere og samfunnet ellers. Navnet skal imidlertid ikke i seg selv si noe om utdanningens nivå eller lengde, og skal dermed ikke inneholde ordet "fagskoleutdanning" eller henvise til antall studiepoeng utdanningen er på. Kravet til utdanningens navn må ses i sammenheng med og speile utdanningens læringsutbytte. Utdanningens navn må være så presist at det ikke forveksles med andre utdanninger som har et annet nivå eller læringsutbytte. Det betyr at navnet må skille seg fra navn på eksisterende utdanninger som ligger på et annet nivå i NKR, og navn på andre fagskoleutdanninger som er vesentlig lengre eller kortere.

Konklusjon

NOKUTs konklusjon er:

- Kravet er oppfylt.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Utdanningen skal ha navnet *Gastronomisk reiseliv*. Dere opplyser om at utdanningen retter seg mot alle som jobber med reiseliv og som har bedrifter som kombinerer mat og opplevelser.

Dere skriver videre at mat og drikke alltid har vært en del av reiselivet, og at det er en stadig større tiltrekningsfaktor for reisemålene. Det gastronomiske tilbudet er derfor viktig for destinasjonene og reiselivsbedriftene, både for å differensiere seg og for å få gjentagende besøk. Studiet gastronomisk reiseliv vil ha fokus på gastronomisk turisme som en egen form for turisme og ta med viktigheten av et godt kulinarisk tilbud for reiselivet som helhet. Gastronomisk turisme er i sin natur bærekraftig da det baserer seg på en destinasjons naturgitte forutsetninger og inkluderer lokal tradisjon, kultur og mat.

Gastronomisk reiseliv har de siste årene beveget seg utover spise- og drikkeopplevelser til å inkludere mer av verdikjeden som for eksempel matmarkeder, siderprodusenter, gårdsturisme, organiserte sanketurer, spesialbutikker, matlagingskurs osv. Denne type reiseliv kan derfor også være med på å stimulere lokal økonomi i distriktene.

Regjeringen har satt seg som mål at Norge skal bli en matnasjon innen 2030. Dere skriver at det dermed er behov for økt kompetanse på feltet innenfor reiselivet. Både destinasjoner og bedrifter vil ha behov for fagfolk med kompetanse innen gastronomisk reiseliv og som har ferdigheter til å kunne skape kreative og innovative reiselivsprodukter basert på gastronomi.

Vurdering

Vi vurderer at navnet "Gastronomisk reiseliv" reflekterer utdanningens læringsutbytte og innhold, slik det kommer frem av emneoppbyggingen.

2.2 Utdanningens faginnhold og struktur

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

Krav fra regelverket

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje avsnitt bokstav b

"Utdanningen skal ha et faginnhold og en struktur som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet."

Utdanningen skal ha et faginnhold og en struktur som er "egnet" til at studentene kan oppnå læringsutbyttet. En alminnelig språklig forståelse av "egnet" tilsier at utdanningen skal ha et innhold og må være organisert på en måte som gjør det mulig for studentene å oppnå utdanningens læringsutbytte. De fleste utdanninger er delt opp i emner. Emnene skal til sammen bidra til at det

overordnede læringsutbyttet oppnås. Hvert emnes innhold og omfang, og sammenhengen mellom emnene, må være fastsatt i studieplanen. For at kravet skal være oppfylt må faginnholdet verken være for snevert eller omfattende til at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Videre kreves det at rekkefølgen og sammenhengen mellom emner og temaer er logisk, og støtter opp under den læringsprosessen studentene skal gjennomgå.

Konklusjon

NOKUTs konklusjon er:

- Kravet er oppfylt.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Vi viser til det som fremgår av vedlegget "Gastronomisk reiseliv - skjema utdanningens innhold desember2022pdf.pdf". Utdanningen er delt opp i tre emner:

- Gastronomisk turisme (10 studiepoeng)
- Produktutvikling, innovasjon og konseptbygging (12 studiepoeng)
- Markedsføring og merkevarebygging (8 studiepoeng)

Dere har søkt om å tilby utdanningen som nettbasert med samlinger. Dere skriver i søknaden at de fysiske samlingene blir benyttet til praksis, demonstrasjoner, diskusjoner og bedriftsbesøk. Det blir i tillegg digital undervisning mellom samlingene, samt oppgaver.

Vurdering

Vår vurdering er at innholdet dekker temaer som er relevante for gastronomisk reiseliv. Inndelingen i tematiske områder er logisk bygget opp. Vi vurderer at innholdet er egnet til å oppnå læringsutbyttet.

Samlet viser dette at kravet er oppfylt.

2.3 Samarbeid med aktører i yrkesfeltet

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

Krav fra regelverket

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-1 første avsnitt

"Fagskolen skal samarbeide med aktører i arbeidslivet for å sikre at utdanningens læringsutbytte er relevant for ett eller flere yrkesfelt."

Ordlyden i kravet viser til at utdanningen skal være yrkesrettet, og stiller krav til formålet med samarbeidet mellom fagskolen og aktører i arbeidslivet. Kravet må tolkes i lys av fagskoleloven § 4 første avsnitt andre setning, som sier at fagskoleutdanning skal gi kompetanse som kan tas i bruk for å løse oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak. Også i forarbeidene til fagskoleloven er det gitt uttrykk for at fagskoleutdanninger skal svare til behov i arbeidsmarkedet. Fagskoleutdanning skal dermed være en avsluttet og selvstendig utdanning med opplæring i spesifikke ferdigheter, som skal kunne tas i bruk for å løse konkrete oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak. Samarbeidspartnerne må være relevante for å kunne sikre at utdanningen kan tas i bruk i arbeidslivet. Fagskolen må i søknaden vise at de har planer om regelmessig og systematisk samarbeid med arbeidslivet. Det sentrale er at samarbeidet bidrar til at utdanningen er relevant for minst ett yrkesfelt. Det er ikke tilstrekkelig at enkeltpersoner i fagmiljøet har uformell kontakt med representanter for yrkesfeltet. Samarbeidet med arbeidslivet bør handle om utvikling, gjennomføring og evaluering av utdanningen.

Konklusjon

NOKUTs konklusjon er:

- Kravet er oppfylt.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Dere oppgir at dere har etablert et fagråd for utdanningen Lokal matkultur, for å holde en kontinuerlig kontakt med næringen. Dere har brukt dette nettverket til innspill i utviklingen av utdanningen *Gastronomisk reiseliv*. Gjennom dette arbeidet skal dere sikre at utdanningstilbudet er i tråd med næringens behov, at kvaliteten i utdanningen holder ønsket nivå og at dere får innspill til nye utdanninger. I dette fagrådet sitter:

- HANEN, en landsdekkende næringsorganisasjon for virksomheter innen bygdeturisme, gardsmat og innlandsfiske
- Hardanger siderprodusentlag
- Matarena, nettverk for å fremme bærekraftig lokalmat fra sjø og land

- Vestland Bondelag
- Vestland Fylkeskommune, næringsavdelinga
- Bergen kommune, Creativ city of Gastronomy
- Lysverket restaurant
- Studentrepresentant
- Fagskolen Vestland ved fagkoordinator

I deres beskrivelse av planene om framtidig samarbeid om utdanningen skriver dere at dere skal fortsette med møter i fagrådet to ganger i året, for kvalitetssikring av utdanningstilbudene og for å sikre at dere er i tråd med det næringen trenger og ønsker. I tillegg vil dere bruke nettverket til turer og/eller bedriftsbesøk med studentene, og dere vil bruke nettverket til å få inn gjesteforelesere fra næringen. Dette kan skje både fysisk og digitalt.

Vurdering

Dere har beskrevet et konkret samarbeid med yrkesfeltet om utviklingen av studiet, med et relevant og tilstrekkelig bredt utvalg av aktører fra bransjen. Dere har videre beskrevet konkrete planer for samarbeidet fremover.

Samlet sett vurderer vi derfor at kravet er oppfylt.

2.4 Overordnet læringsutbyttebeskrivelse, omfang, og nivå

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

Krav fra regelverket

Fra fagskoleloven § 5 andre avsnitt tredje setning

"Akkreditert fagskoleutdanning skal være i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk."

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre avsnitt

"Utdanningens læringsutbytte skal være utformet i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR), og kvalifikasjonen skal være tilstrekkelig for å utøve yrket."

Fra fagskoleloven § 4a første avsnitt første setning

"Fagskoleutdanning skal ha et innhold og omfang som tilsvarer inntil to års utdanning på fulltid."

Bestemmelsene om læringsutbytte stiller krav til hvordan læringsutbyttet skal beskrives, og på hvilket nivå kvalifikasjonene skal være. En læringsutbyttebeskrivelse skal beskrive hva en person vet, kan og er i stand til å gjøre som resultat av læringsprosessen som skjer gjennom utdanningen, jf. forskrift om NKR og EQF (Det europeiske rammeverket for kvalifikasjoner) § 2 bokstav c. Utdanningens læringsutbytte er styrende for mange andre sider av utdanningen. Det må være samsvar mellom det overordnede læringsutbyttet og utdanningens navn, omfang, nivå i NKR, faginnhold og struktur, opptakskrav og fagmiljø. Læringsutbyttet skal være på nivå 5 i NKR, jf. fagskoleloven § 4 første avsnitt første setning. Det må derfor vurderes om læringsutbyttebeskrivelsen(e) er i tråd med NKR nivå 5.1 eller 5.2. Søkeren må i søknaden oppgi hvilket nivå i NKR utdanningen ligger på. For utdanninger på 90 studiepoeng, eller utdanninger som bygger videre på andre fagskoleutdanninger uavhengig av omfang, skal søkeren oppgi det nivået som stemmer best overens med utdanningens læringsutbytte. Kravet om utdanningens læringsutbytte, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre avsnitt, henger tett sammen med kravet i fagskoletilsynsforskriften § 2-1 første avsnitt om samarbeid med yrkesfeltet, og fagskolelovens krav om at utdanningen må gi en kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere opplæring, jf. fagskoleloven § 4 første avsnitt andre setning. Det må derfor vurderes om kvalifikasjonen er tilstrekkelig for å utøve yrket, om utdanningen gir en kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere opplæring, og om læringsutbyttet er relevant for yrkesfeltet. Læringsutbyttebeskrivelsen må være så fagspesifikk at den gir mening som en overordnet beskrivelse av kompetansen, og den kan ikke ligge for tett på de generelle formuleringene i NKR. Det må også være mulig å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd. Hvis fagskolen benytter karakterer som vurderingsuttrykk, må det være mulig å sette karakterer på studentene som speiler hvor godt de mestrer læringsutbyttet. Det må til slutt vurderes om studentene kan oppnå læringsutbyttet med grunnlag i startkompetansen de kommer inn med (utdanningens opptakskrav). Alle studenter som har fullført og bestått utdanningen, skal minimum ha oppnådd utdanningens overordnede læringsutbytte. Fagskoleutdanning skal ha et innhold og omfang som tilsvarer inntil to års utdanning på fulltid, jf. fagskoleloven § 4 a første avsnitt første setning.

Konklusjon

NOKUTs konklusjon er:

- Kravet om at læringsutbyttet skal være i samsvar med NKR er ikke oppfylt.
- Kravet om at kvalifikasjonen skal være tilstrekkelig for å utøve yrket er oppfylt.
- Kravet om utdanningens omfang er oppfylt.

Dere må oppfylle følgende krav, men dere trenger ikke sende NOKUT dokumentasjon på disse endringene:

- Fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre avsnitt
Dere må sørge for at læringsutbyttebeskrivelsene dekker de følgende kompetansebeskrivelsene:

- Kandidaten kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for en yrkesfaglig problemstilling
- Kandidaten har forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper, har utviklet en etisk grunnholdning i utøvelsen av yrket

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Dere oppgir i søknaden at utdanningen har et omfang på 30 studiepoeng, og at den ligger på nivå 5.1 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR).

I søknadsskjemaet oppgir dere det overordnede læringsutbyttet for utdanningen. Læringsutbyttebeskrivelsene er delt inn i kunnskap (åtte kulepunkter), ferdigheter (fem kulepunkter) og generell kompetanse (fem kulepunkter).

Læringsutbyttebeskrivelsene for utdanningen er:

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om organisasjoner både nasjonalt og internasjonalt som jobber med gastronomisk turisme for å kunne holde seg oppdatert på nye tendenser og begreper
- har innsikt i reiselivsbransjens oppbygging og funksjoner
- har kunnskap om og kunne differensiere ulike reiselivskonsepter
- har innsikt i relevant regelverk og standarder innen reiseliv og markedsføring
- har kunnskap om hvordan gastronomisk turisme kan bidra til økt verdiskapning for reiselivsdestinasjoner
- har kunnskap om verdiskaping, innovasjon, produktutvikling og merkevarebygging i en destinasjon eller en gastronomisk reiselivsbedrift
- har grunnleggende kunnskap om relevant økonomistyring, samt relevante regelverk og standarder
- har kunnskap om aktuelle digitale markedsføringskanaler som brukes av reiselivsaktører

Ferdigheter

Studenten

- kan se muligheter for/og bistå i innovasjon, produktutvikling og merkevarebygging for en bedrift eller destinasjon
- kan bruke sin kunnskap om vertskapsrollen, gastronomi og kundereisen til å utvikle gastronomiske reiselivsprodukt
- kan bruke tilegnet kunnskap i markedsføring
- kan anvende relevante verktøy innenfor økonomistyring
- kan reflektere over vertskapets rolle for opplevelsen til gjesten

Generell kompetanse

Studenten

- kan ved hjelp av opparbeidet kompetanse anvende bærekraftige løsninger i reiselivsbransjen
- forstå den gastronomiske turismens betydning i et samfunnsøkonomisk- og samfunnsnyttig perspektiv
- kan bygge relasjoner mellom bedrifter i en destinasjon for å skape synergier
- har kompetanse til å utvikle mat og drikke opplevelser/konsepter
- kan bedømme viktigheten av godt vertskap for opplevelsen til gjesten og mulige gjentagende besøk

Vurdering

Vår vurdering er at læringsutbyttebeskrivelsene er i tråd med kvalifikasjonene i NKR på nivå 5.1, bortsett fra på to punkter. Vi vurderer at de følgende generelle kompetansebeskrivelsene i NKR på nivå 5.1 ikke er dekket:

- Kandidaten kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for en yrkesfaglig problemstilling
- Kandidaten har forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper, har utviklet en etisk grunnholdning i utøvelsen av yrket

Dere må sørge for at læringsutbyttebeskrivelsene dekker de ovennevnte kompetansebeskrivelsene.

Vår vurdering er at læringsutbyttebeskrivelsene for øvrig gir en tilfredsstillende beskrivelse av kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Dere har tilpasset læringsutbyttebeskrivelsene til den konkrete utdanningen dere ønsker å tilby. Kvalifikasjonene er tilstrekkelige for å utøve yrket. Vi vurderer også at utdanningens omfang på 30 studiepoeng er nok til at studentene skal kunne nå læringsutbyttebeskrivelsene i utdanningen.

Samlet viser dette at kravet er oppfylt.

Anbefaling

Vi anbefaler at dere flytter følgende læringsutbytte fra generell kompetanse til kunnskap:

- forstå den gastronomiske turismens betydning i et samfunnsøkonomisk- og samfunnsnyttig perspektiv

Vi anbefaler videre at dere flytter følgende læringsutbytte fra generell kompetanse til ferdigheter, eller vurderer om det er sammenfallende med det siste læringsutbyttet under ferdigheter:

- kan bedømme viktigheten av godt vertskap for opplevelsen til gjesten og mulige gjentagende besøk

2.5 Internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

Krav fra regelverket

Fra fagskoleforskriften § 47 fjerde avsnitt

"NOKUT skal påse at fagskoleutdanningen er i tråd med de internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler som Norge er forpliktet til å følge."

Konklusjon

Kravet er ikke aktuelt for denne utdanningen.

2.6 Opptakskrav

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

Krav fra regelverket

Fra fagskoleforskriften § 7 første avsnitt, fjerde avsnitt første setning og femte avsnitt første setning

"Kvalifisering for opptak (1) Opptak til fagskoleutdanning krever enten relevant fag- eller svennebrev, treårig yrkesfaglig opplæring eller generell studiekompetanse [...], eller tilsvarende realkompetanse. (4) Styret selv kan stille spesielle opptakskrav som er relevante for fagskoleutdanningen. (5) Styret selv kan i tillegg stille opptakskrav om fullført og bestått fagskoleutdanning til fagskoleutdanninger."

Bestemmelsen stiller krav til hvilke opptakskrav fagskolen kan stille for utdanninger. Fagskoleopptak er regulert i fagskoleloven § 16. Fagskoleforskriften § 7 presiserer fagskolelovens kvalifiseringskrav. Det er presisert i bestemmelsens første avsnitt at opptak til fagskoleutdanning krever enten relevant fag- eller svennebrev, treårig yrkesfaglig opplæring eller generell studiekompetanse, eller tilsvarende realkompetanse. Innenfor disse rammene er det fagskolen selv som bestemmer hvilke opptaksgrunnlag som gjelder for de utdanningene den tilbyr. Dette skal vedtas i forskrift, jf.

fagskoleloven § 16 fjerde avsnitt, og skal også stå i studieplanen, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 femte avsnitt. I studieplanen er opptakskravet gjerne presisert mer i detalj enn i forskriften. Opptakskravet må oppgi hva som er det generelle opptakskravet til studiet, det vil si for eksempel å oppgi de aktuelle fagbrevene som gir opptak. Videre må opptakskravet ses i sammenheng med utdanningens overordnede læringsutbyttebeskrivelser, innhold og omfang. Det må vurderes om det er realistisk at studentene kan nå det overordnede læringsutbyttet innenfor det oppgitte omfanget (studiepoeng) for utdanningen med opptakskravet som er gitt. Opptakskravet skal også inneholde bestemmelser om realkompetansevurdering i tråd med fagskoleloven § 16 og fagskoleforskriften § 7. Realkompetanse er definert i fagskoleforskriften § 2 bokstav b som "dokumentert kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse tilegnet uavhengig av læringsarena, gjennom formell, ikke-formell og uformell læring". Opptak på grunnlag av realkompetanse forutsetter en tilsvarende kompetanse som det generelle opptakskravet til utdanningen. I utgangspunktet er det kun søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret som kan tas opp på grunnlag av realkompetanse, jf. fagskoleloven § 16 andre avsnitt første setning. Det kan imidlertid gis unntak fra alderskravet for kunstfaglige skoleutdanninger, jf. fagskoleforskriften § 8, jf. fagskoleloven § 16 andre avsnitt. Fagskolens styre kan stille spesielle opptakskrav som er relevante for fagskoleutdanningen, jf. fagskoleforskriften § 7 fjerde avsnitt. Det spesielle opptakskravet må være "relevant" for den konkrete utdanningen. Med spesielle opptakskrav menes "krav om bestemte fag, fagbrev, svennebrev, karakterer, poeng, opptaksprøver, arbeidserfaringer, autorisasjoner, sertifiseringer eller andre yrkesgodkjenninger", jf. fagskoleforskriften § 7 fjerde avsnitt andre setning. Listen er uttømmende, og fagskolen har ikke har anledning til å stille andre spesielle opptakskrav enn de som er listet opp. Dersom fagskolen har satt spesielle opptakskrav for utdanningen, må det komme tydelig frem hva som kreves av søkerne. Dersom en utdanning har opptaksprøve som spesielt opptakskrav, må fagskolen fastsette hvor stor vekt opptaksprøven skal tillegges, jf. fagskoleforskriften § 18. I henhold til fagskoleforskriften § 7 tredje avsnitt kan realkompetansevurdering ikke foretas for opptak til fagskoleutdanninger der fagskolen har stilt som spesielt opptakskrav at studenten har yrkesgodkjenning, autorisasjon eller sertifisering etter annen lovgivning med grunnlag i fagskoleforskriften § 7 fjerde avsnitt.

Konklusjon

NOKUTs konklusjon er:

- Formelle opptakskrav er i tråd med regelverket.
- Beskrivelse av realkompetansevurdering er i tråd med regelverket.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Dere har oppgitt følgende opptakskrav:

- Fagbrev:

- Innen utdanningsprogrammet restaurant- og matfag: Alle fagbrev
- Innen utdanningsprogrammet salg, service og reiseliv:
  - Reiseliv
  - Salg
- Innen utdanningsprogrammet naturbruk:
  - Agronom
  - Gartner
- Generell studiekompetanse

Dere skriver også at søkere med realkompetanse som tilsvarer det formelle opptakskravet kan få opptak til utdanningen.

Dere viser videre til forskrift om opptak ved Fagskolen Vestland.

Vurdering

Vår vurdering er at generell studiekompetanse og de oppgitte fagbrevene er relevante å bygge fagskoleutdanningen på. Fagskolen har også sikret at søkere med tilsvarende kompetanse kan tas opp til utdanningen på bakgrunn av realkompetanse.

Samlet sett viser dette at kravet er oppfylt.

2.7 Politiattest

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

Krav fra regelverket

Fra fagskoleloven § 27 første og andre avsnitt

"I utdanninger der studenter kan komme i kontakt med mindreårige som del av klinisk undervisning eller praksisstudier, skal fagskolen kreve at studentene skal legge frem politiattest som omtalt i politiregisterloven § 39 første ledd. Fagskolen kan kreve politiattest ved opptak eller underveis i slike utdanninger. Hvis det er gitt særlige regler om politiattest for bestemte typer arbeid, gjelder disse reglene tilsvarende for studenter som deltar i praksisstudier eller klinisk undervisning."

Konklusjon

Kravet er ikke aktuelt for denne utdanningen.

2.8 Skikkethetsvurdering

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

Krav fra regelverket

Fra fagskoleforskriften § 27 første og andre avsnitt

"Skikkethetsvurdering skal foregå ved alle utdanninger der studenten kan utgjøre en fare, jf. § 26. [...] Ved akkreditering av fagskoleutdanning skal det vurderes om fagskolen skal foreta skikkethetsvurderinger for den aktuelle fagskoleutdanningen."

Fra fagskoleforskriften § 26

"En skikkethetsvurdering skal avdekke om studenten har de nødvendige forutsetningene for å kunne utøve yrket. En student som i utdanningen eller i fremtidig yrkesutøvelse kan utgjøre fare for liv, fysisk og/eller psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til barn, unge eller voksne i sårbare situasjoner, er ikke skikket for yrket."

Konklusjon

Kravet er ikke aktuelt for denne utdanningen.

2.9 Fagmiljø

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

2.9.1 Fagmiljø – kravene dere selv har fastsatt

Krav fra regelverket

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-3 tredje avsnitt

"Fagskolen skal fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning"

Fagmiljø er definert i fagskoletilsynsforskriften § 1-2 bokstav a som "de som regelmessig og direkte bidrar til å gjennomføre, organisere eller utvikle utdanningen eller fagområdet". Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-3 tredje avsnitt at fagskolen skal fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning. Fagskolen må fastsette egne fagspesifikke krav til hvilket fagmiljø den enkelte utdanning skal ha. Dette gjelder også krav til rollene som faglig og utdanningsfaglig ansvarlig. De kravene fagskolen selv fastsetter, må oppfylle kravet i fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første og andre avsnitt, jf. kapittelet «Fagmiljø – de som er ansatt eller planlagt ansatt». Det betyr at kravene må sikre at fagmiljøets størrelse og kompetanse står i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold og egenart. Kravene må også sikre at det i fagmiljøet finnes personer med utdanning minst på fagskolenivå, utdanningsfaglig kompetanse og oppdatert yrkeserfaring. Fagskolen må stille krav til utdanning for faglig ansvarlig som er relevant for utdanningens innhold og egenart. Videre må fagskolen stille krav til utdanningsfaglig utdanning for utdanningsfaglig ansvarlig. Vi viser for øvrig til utdypingen av disse kravene til fagmiljøet under kapittelet «Fagmiljø – de som er ansatt eller planlagt ansatt».

Konklusjon

NOKUTs konklusjon er:

- Kravene dere stiller til den faglig ansvarlige er ikke samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften.
- Kravene dere stiller til utdanningsfaglig ansvarlig er ikke i samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften.
- Kravene dere stiller til fagmiljøets kompetanse og sammensetning er ikke i samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften.
- Kravene dere stiller til fagmiljøets størrelse er i samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften.

Dere må sende dokumentasjon til NOKUT på at dere har oppfylt følgende krav:

- Fagskoletilsynsforskriften § 2-3 tredje avsnitt
Faglig ansvarlig
-Dere må angi konkrete hvilke fagområder som er relevante for utdanningen til den faglig ansvarlige, og helst gi eksempler på relevante utdanninger innenfor disse fagområdene.

Utdanningsfaglig ansvarlig

- Dere må utdype og konkretisere kravet til pedagogisk kompetanse for den utdanningsfaglig ansvarlige, og sørge for at det stilles krav om utdanningsfaglig utdanning rettet mot læring minst på nivå med videregående opplæring.

Fagmiljøets kompetanse og sammensetning

- Dere må spesifisere fagfeltet eller gi eksempler på relevante utdanninger for fagmiljøet, ut over kravene dere stiller til emnene Gastronomisk reiseliv og Markedsføring og merkevarebygging.

- Dere må stille krav om at det er personer i fagmiljøet som har nettpedagogisk kompetanse eller bred erfaring med nettbaserte utdanninger.

- Dere må stille krav om at fagmiljøet må ha oppdatert yrkeserfaring, herunder hvor ny yrkeserfaringen må være for at den skal være oppdatert. Dere må videre beskrive hva som utgjør relevant yrkespraksis for utdanningen.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Vi viser til vedlegget "GR skjema-kravspesifikasjon - oppdatert februar 23.pdf"

Vurdering

Faglig ansvarlig

Vi vurderer at de kravene dere har stilt til faglig ansvarlig ikke er i tråd med kravene i regelverket. Dere stiller krav om at faglig ansvarlig skal ha bachelornivå innen relevant fagområde og minst tre års relevant yrkeserfaring. Dere må imidlertid angi konkret hvilke fagområder dere sikter til, og helst gi eksempler på relevante utdanninger innenfor disse fagområdene.

Utdanningsfaglig ansvarlig

Vi vurderer at de kravene dere har stilt til utdanningsfaglig ansvarlig ikke er i tråd med kravene i regelverket. Dere stiller krav om at utdanningsfaglig ansvarlig skal ha bachelornivå innen relevant fagområde, "pedagogisk kompetanse" og minst tre års relevant yrkeserfaring. Vi vurderer at kravet om "pedagogisk kompetanse" ikke oppfyller vilkåret om at utdanningsfaglig ansvarlig skal ha utdanningsfaglig utdanning. Med utdanningsfaglig utdanning menes pedagogisk utdanning, for eksempel lektorutdanning eller yrkesfaglærerutdanning. Fagskoleutdanning er utdanning for voksne, og vi forutsetter derfor at det trengs utdanningsfaglig utdanning rettet mot læring minst på nivå med videregående opplæring. Dere må utdype og konkretisere kravet til pedagogisk kompetanse.

Fagmiljøets kompetanse og sammensetning

Fagmiljøets utdanning

Vi vurderer at de kravene dere har stilt til fagmiljøets utdanning ikke er i tråd med kravene i regelverket. Dere oppgir at faglærere skal ha utdanning innen fagområder som er aktuelle for emnet det skal undervises i, gjerne på bachelornivå. Dere oppgir at dere også kan godkjenne utdanning på

fagskolenivå og minst fem års relevant yrkeserfaring. Dere må imidlertid spesifisere fagfeltet. Under kompetansebehov til de enkelte emnene har dere stilt krav om bachelornivå innen reiseliv eller tilsvarende for emnet *Gastronomisk reiseliv*, bachelornivå innen økonomi og markedsføring for emnet *Markedsføring og merkevarebygging*, og bachelornivå innen relevant fagområde for emnet *Produktutvikling, innovasjon og konseptbygging*. Dere stiller videre krav til minst tre år relevant yrkeserfaring for alle tre emnene. Faglig ansvarlig skal ha bachelor innen relevant fagområde. Dette sikrer at det er minst én person i fagmiljøet som har relevant utdanning på minst fagskolenivå. Dere må imidlertid spesifisere fagfeltet eller gi eksempler på relevante utdanninger ut over kravene dere stiller til emnene *Gastronomisk reiseliv* og *Markedsføring og merkevarebygging*.

Fagmiljøets yrkeserfaring

Vi vurderer at kravene dere har stilt til fagmiljøets yrkeserfaring ikke er i tråd med kravene i regelverket. Dere stiller krav om minst tre års relevant yrkeserfaring. Dere har ikke angitt hvor ny yrkeserfaringen må være for at den skal være oppdatert (for eksempel ikke eldre enn tre eller fem år). Hva som regnes som oppdatert yrkeserfaring vil variere ut fra det aktuelle yrkesfeltet, men dere må angi hva som gjelder for denne konkrete utdanningen. Dere må videre beskrive hva som utgjør relevant yrkespraksis for utdanningen.

Fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse

Vi vurderer at kravene dere har stilt til fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse ikke er i tråd med regelverket. Dere stiller krav om at utdanningsfaglig ansvarlig skal ha "pedagogisk kompetanse", men hva slags kompetanse dette skal være er ikke konkretisert nærmere. Dere stiller ikke krav om pedagogisk kompetanse for faglærerne. Kravene må sikre at det i fagmiljøet finnes personer med utdanningsfaglig kompetanse. Dere må stille krav om at den utdanningsfaglig ansvarlige har utdanningsfaglig utdanning, altså pedagogisk utdanning. Den utdanningsfaglige utdanningen må være rettet mot læring minst på nivå med videregående opplæring. Når dere har stilt krav om utdanningsfaglig utdanning hos den utdanningsfaglig ansvarlige, vil dere også oppfylle kravet om utdanningsfaglig kompetanse i fagmiljøet.

Utdanningens innhold og egenart

Dere må stille krav om at det er personer i fagmiljøet som har nettpedagogisk kompetanse eller bred erfaring med nettbaserte utdanninger, siden dere skal ha nettbasert undervisning mellom de fysiske samlingene.

Størrelse

Vi vurderer at kravene dere har stilt til fagmiljøets størrelse er i tråd med regelverket. Dere skriver i kravspesifikasjonen til fagmiljøet at det legges opp til en lærertetthet på ett årsverk for en utdanning på 30 studiepoeng. I søknadsskjemaet oppgir dere at det vil være en heltidsekvivalent av 12 studenter når utdanningen er i full drift. Vi vurderer at dette er en størrelse som er tilpasset utdanningens innhold og egenart og antall studenter på en tilfredsstillende måte.

Samlet sett vurderer vi at kravet ikke er oppfylt når det gjelder faglig ansvarlig, utdanningsfaglig ansvarlig og fagmiljøets kompetanse og sammensetning. Kravet er oppfylt for utdanningens størrelse.

2.9.2 Fagmiljø – de som er ansatt eller planlagt ansatt

Krav fra regelverket

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første og andre avsnitt

"Fagmiljøets størrelse og kompetanse skal stå i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold og egenart. I fagmiljøet skal det finnes personer med utdanning minst på fagskolenivå, utdanningsfaglig kompetanse og oppdatert yrkeserfaring. Utdanningen skal ha en a. faglig ansvarlig som har ansvar for utviklingen og gjennomføringen av utdanningen. Den faglig ansvarlige skal ha utdanning som er relevant for utdanningens innhold og egenart, og være ansatt i minst 50 prosent stilling ved fagskolen. b. utdanningsfaglig ansvarlig med utdanningsfaglig utdanning som har ansvar for å legge til rette for studentenes læring."

Fagmiljø er definert i fagskoletilsynsforskriften § 1-2 bokstav a som "de som regelmessig og direkte bidrar til å gjennomføre, organisere eller utvikle utdanningen eller fagområdet". Fagmiljøet kan bestå av fast ansatte, midlertidige ansatte og timelærere, og de ansatte kan være i heltids- eller deltidsstillinger. Fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første avsnitt første setning beskriver et overordnet krav om at fagmiljøets størrelse og kompetanse skal stå i forhold til utdanningens innhold og egenart og til hvor mange studenter som til enhver tid tar utdanningen. Det er ikke stilt noen absolutte krav til hvor mange personer som må være del av fagmiljøet. Det sentrale er at fagmiljøet må bestå av nok personer til at det er mulig å gjennomføre alle aktivitetene knyttet til planlegging, undervisning, tilbakemelding, vurdering og liknende. Hvor mange personer som trengs, vil i stor grad avhenge av hvor mange studenter som tar utdanningen. Fagmiljøets størrelse bør også være robust nok til å tåle endringer som for eksempel uventet fravær. Det stilles konkrete krav til hva slags kompetanse personer i fagmiljøet skal ha. Kompetansekravene gjelder for det samlede fagmiljøet. Hvilken kompetanse som skal finnes i et konkret fagmiljø, krever en konkret vurdering av blant annet den enkelte utdanningens faginnhold og undervisningsform. Fagmiljøet må ha rett faglig kompetanse til å kunne gjennomføre opplæring og vurdering i tråd med studieplanen. Utdanningsformen vil kunne påvirke hvilken kompetanse som er nødvendig i fagmiljøet. Også sammensetningen av studentene, og studentenes startkompetanse, vil kunne påvirke hva som kreves av fagmiljøet. I tillegg til det overordnede kravet, er det også et krav i bestemmelsens første avsnitt andre setning om at det finnes noen i fagmiljøet med relevant utdanning minst på fagskolenivå, relevant utdanningsfaglig kompetanse, jf. § 1-2 bokstav b, og oppdatert relevant yrkeserfaring. Disse kravene er relative og må stå i forhold til utdanningens type og målgruppe. Utdanningsfaglig ansvarlig: Kravet i § 2-3 andre avsnitt bokstav b er at den utdanningsfaglige ansvarlige har "utdanningsfaglig utdanning". Med utdanningsfaglig utdanning menes pedagogisk utdanning. Det forutsettes at det trengs

utdanningsfaglig utdanning rettet mot læring minst på nivå med videregående opplæring. Kravet er følgelig strengere enn hva som følger av definisjonen av "utdanningsfaglig kompetanse" i fagskoletilsynsforskriften § 1-2. Det er ikke tilstrekkelig med bare utdanningsfaglig kompetanse fra relevant undervisningsarbeid eller lignende. Det er tilstrekkelig at den utdanningsfaglige ansvarlige har en "generell" pedagogisk utdanning, og det kreves derfor ikke at personens utdanning er tilpasset undervisningsformen på den aktuelle utdanningen i form av stedbasert eller nettbasert utdanning. Det er tilstrekkelig at noen i fagmiljøet har kompetanse knyttet til undervisningsformen, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første avsnitt. Én person kan fylle rollen som utdanningsfaglig ansvarlig for flere utdanninger. Det krever imidlertid at hen har tilstrekkelig kapasitet til å legge til rette for studentenes læring for alle utdanningene. Det kreves ikke at den utdanningsfaglig ansvarlige har undervisningsoppgaver i utdanningene hen er ansvarlig for, men det vil som regel være en fordel for fagskolen. Faglig ansvarlig: Det stilles krav til at utdanningens faglig ansvarlige skal ha en utdanning som er relevant for den aktuelle fagskoleutdanningen. Den som er ansatt i stillingen må både oppfylle kravet fagskolen har satt i kravspesifikasjonen og kravene i fagskoletilsynsforskriften § 2-3 andre avsnitt bokstav a. Personen som har rollen som faglig ansvarlig skal være ansatt ved fagskolen i minst 50 prosent stilling på søknadstidspunktet. Dette er begrunnet i at fagskolens styre og ledelse skal ha arbeidsrettslig styring over den faglig ansvarlige. Den faglig ansvarlige må ha kompetanse til å hente inn og kvalitetssikre bidrag fra fagmiljøet og/eller samarbeidsaktørene, slik at hen kan sikre at utdanningen utvikles og gjennomføres på en måte som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Én person kan fylle rollen som faglig ansvarlig for flere utdanninger. Det krever imidlertid at hen har tilstrekkelig kapasitet til å utføre oppgavene og ivareta ansvaret som følger med rollen for alle utdanningene.

Konklusjon

NOKUTs konklusjon er:

- Fagmiljøets kompetanse og sammensetning er ikke i samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften.
- Den faglig ansvarliges ansettelsesforhold er i samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften.
- Den faglig ansvarliges utdanning er i samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften.
- Den utdanningsfaglig ansvarliges utdanning er i samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften.
- Fagmiljøets størrelse er i samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften.

Dere må oppfylle følgende krav, men dere trenger ikke sende NOKUT dokumentasjon på disse endringene:

- Fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første og andre avsnitt
  - Dere må sørge for at det er personer i fagmiljøet med relevant oppdatert yrkeserfaring
  - Dere må sørge for at det er personer i fagmiljøet med nettpedagogisk kompetanse

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Det vises til dokumentet "skjemafagmiljø.pdf", hvor dere gir følgende oversikt over fagmiljøet:

Fagmiljøets kompetanse

- Lærer i reiseliv, ikke tilsatt på søknadstidspunktet
- Lærer i økonomi og markedsføring, ikke tilsatt på søknadstidspunktet

Faglig ansvarlig

I oversikten over fagmiljø fremgår det at faglig ansvarlig, som også skal være lærer, har bachelor i Spansk språk og latinamerikastudium, master i Food culture and mobility, master i Gastronomic Tourism og master i Food City Design. Vedkommende har jobbet ved Fagskolen Vestland siden 2018. Dere skriver i søknaden at vedkommende har en stillingsprosent på 100 ved fagskolen. Vedkommende er også fagkoordinator for utdanningen Lokal maltkultur.

Utdanningsfaglig ansvarlig

I oversikten over fagmiljø fremgår det at utdanningsfaglig ansvarlig, som også skal være utdanningsleder, har master i plantevitenskap, og praktisk pedagogisk utdanning. Hun har yrkeserfaring fra videregående skole i 19 år, fra voksenopplæring i to år, fra delstilling på fagskole i tretten år og full stilling i fire år, og som avdelingsleder i tre år.

Vurdering

Fagmiljøets kompetanse

Vår vurdering er at fagmiljøets størrelse står i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold og egenart.

Dere har sikret utdanningsfaglig utdanning og kompetanse hos den utdanningsfaglig ansvarlige, og alle ansatte har også utdanning på minst fagskolenivå. Fagmiljøet har ikke relevant oppdatert yrkeserfaring, dette må dere sørge for. Dere må videre sørge for at noen i fagmiljøet har nettpedagogisk kompetanse eller bred erfaring med nettbaserte utdanninger, siden dere skal ha nettbasert undervisning mellom de fysiske samlingene.

Faglig ansvarlig og utdanningsfaglig ansvarlig

Vi vurderer at personen som er tiltenkt rollen som faglig ansvarlig har de nødvendige kvalifikasjonene til utdanningen. Dere skriver at vedkommende har en stillingsprosent på 100 ved fagskolen. Vedkommende oppfylder dermed kravet om at faglig ansvarlig må være ansatt i minst 50 prosent stilling. Faglig ansvarlig er også fagkoordinator for én annen utdanning. Vi vurderer at dette ikke medfører at hennes kapasitet til å være faglig ansvarlig også for denne utdanningen blir påvirket.

Vedkommende som er tiltenkt rollen som utdanningsfaglig ansvarlig, har utdanningsfaglig utdanning

(praktisk pedagogisk utdanning) og har de nødvendige kvalifikasjonene for å oppfylle de kompetansekravene dere stiller.

2.10 Sensorer og praksisveiledere

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

2.10.1 Praksisveiledernes kompetanse

Krav fra regelverket

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-4

"Eksterne praksisveiledere skal ha kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis."

Konklusjon

Kravet er ikke aktuelt for denne utdanningen.

2.10.2 Sensorenes kompetanse

Krav fra regelverket

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-5

"Sensorene skal ha kompetanse til å vurdere om studenten har oppnådd læringsutbyttet for emnet eller utdanningen."

Sensorene skal ha en kompetanse som gjør det mulig å vurdere hvorvidt studenten har oppnådd læringsutbyttet for emnet eller utdanningen. Studentenes kunnskap, ferdigheter og kompetanse må bli prøvd på en upartisk og faglig betryggende måte, og vurderingen skal sikre det faglige nivået ved den aktuelle utdanningen, jf. fagskoleloven § 21 første avsnitt. Det er ikke et krav at sensorene må være eksterne, men fagskoleloven krever enten en ekstern evaluering av vurderingen eller

vurderingsordningene, jf. fagskoleloven § 21 første avsnitt siste setning. Hvilken kompetanse sensorene skal ha må vurderes opp mot de oppgavene sensoren skal ha. Det betyr at det kan være forskjell på om sensuren gjelder et enkeltemne eller utdanningen som helhet. For å kunne vurdere om studentene har oppnådd læringsutbyttet må sensorene ha god kjennskap til læringsutbyttebeskrivelsene. Sensoren må videre ha oppdatert fagkunnskap, og kunnskap og kompetanse om yrkesfeltet tilpasset det sensoroppdraget hen skal utføre.

Konklusjon

NOKUTs konklusjon er:

- Kravet er oppfylt.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

I søknaden skrev dere at utdanningen har avsluttende vurdering, ikke eksamen. Dere ble spurt om tilleggsinformasjon av NOKUT i e-post av 20. januar. I e-post av 8. februar sendte dere inn utfyllende informasjon om sensorer og avsluttende vurdering.

Dere har skrevet at faglig ansvarlig skal ta ansvar for kvalitetssikring av vurderingsordningen og sikre prosessen for en upartisk vurdering av studentene. Dette fremgår også av kravspesifikasjonen til fagmiljøet. Dere har oppgitt at det er faglærere som er ansvarlig for avsluttende vurdering. Dere skriver at i emner med flere faglærere blir dette ivaretatt gjennom en samlet vurdering av læringsutbyttebeskrivelsene med flere faglærere. I emner der det er få faglærere skal faglig ansvarlig sikre upartisk vurdering med bruk av flere i fagmiljøet. Faglig ansvarlig kan bruke faglig råd for ekstern kvalitetssikring av vurderingsordningen og ved behov hente inn faglig kompetanse.

Vurdering

Vurdering

Kravet om å ha sensorer gjelder uavhengig av om dere har tradisjonell eksamen eller ikke. Dere skal ha sensorer så sant vurderingen inngår i karakteren på vitnemålet. Vi viser til fagskoleloven § 21 andre ledd der det står: «Styret oppnevner sensor ved eksamener, prøver, bedømmelser av oppgaver eller annet arbeid når resultatet inngår i vitnemålet eller innregnes i karakter for utdanningen». Vi forstår redegjørelsen slik at dere ikke skal ha eksterne sensorer for utdanningen, men at dere skal benytte faglærerne som sensorer som fastsetter karakteren for emnene. Vi vurderer at de kravene dere stiller til faglærerne gir nødvendig kompetanse til å vurdere om studenten har oppnådd læringsutbyttet for emnet eller utdanningen.

Merknad

Når dere ikke har eksterne sensorer, må dere i stedet ha en ekstern vurdering av vurderingsordningen for utdanningen, jf. fagskoleloven § 21 første avsnitt siste setning. En slik vurdering kan være ekstern deltakelse ved oppgaveutforming og fastsetting av vurderingskriterier, ekstern stikkprøvekontroll av vurderinger foretatt av intern sensor, ekstern sensur av bestemte deler av vurderingene som regnes inn i endelig karakter eller ekstern sensur av større praktiske og/eller skriftlige arbeider som prosjekter og porteføljer. Dette går fram av Kunnskapsdepartementets merknader til fagskoleloven § 21 i Stortingsproposisjon 47 L (2017–2018). Dere må også benytte ekstern sensor ved eventuell klage på modulkarakteren dersom grunnlaget for karakteren er dokumenterbart, jf. fagskoleloven § 21 fjerde ledd.

Anbefaling

Selv om dere ivaretar kravet til sensorer gjennom kravet til faglærere, bør dere sette kravene til sensorer inn i kravspesifikasjonen.

Vedlegg: Sakkyndige

NOKUT skal vurdere om søknaden oppfyller kravene til akkreditering av fagskoleutdanning, jf. fagskoleloven med forskrifter.

NOKUT oppnevner sakkyndige som skal vurdere kravene i samarbeid med NOKUTs saksbehandlere, og har stilt krav til de sakkyndiges kompetanse, jf. fagskoletilsynsforskriften § 5-3 første og andre avsnitt.

Til vurderingen av denne søknaden har NOKUT oppnevnt et sakkyndig panel med disse medlemmene:

Ingrid Marie Aarre

Aarre er faglært blomsterdekoratør og har en høyere fagskolegrad i botanisk design og ledelse fra Norges grønne fagskole - VEA (2021). Som fagskolestudent var hun studentrepresentant og ble valgt som leder i studentforum begge årene. Hun var også studentrepresentant i fagskolestyret i samme periode. Som del av styrevervet og som studentforumleder har hun jobbet tett med kvalitetsarbeidet ved fagskolen. Hun har også lest mange studieplaner i forbindelse med fagskolens arbeid med akkreditering på egen fullmakt. Hun har også vært sekretær for fagutvalg for kunsthistorie ved UiO. Fra 2021 er Aarre hovedstyremedlem i Organisasjonen for norske fagskolestudenter (ONF). Aarres ivaretar kravet om studentrepresentasjon i komiteen. Hun har tidligere vært sakkyndig for NOKUT.

Olga Gjerald

Førsteamanuensis Olga Gjerald, Universitetet i Stavanger

Gjerald er førsteamanuensis i serviceledelse ved Norsk hotellhøgskole, UiS.

Hun avla sin ph.d. ved UiS i 2010 med avhandlingen «Basic assumptions of service employees: Influence on employee job outcomes». Gjerald har mastergrad i reiseliv fra Høgskolen i Finnmark, samt årsstudium i markedsføring fra Høgskolen i Harstad, i tillegg til en høyere utdanning innen pedagogikk og språkvitenskap fra Murmansk. Før Gjerald gikk over til academia, arbeidet hun i reise og hotellbransjen i en årrekke, som vert, guide, tolk, prosjektkoordinator og salgs- og markedsansvarlig. Olga har bred erfaring med prosjektledelse gjennom deltakelse i ulike forskningsprosjekter samt sin rolle som studieprogramleder ved NHS. Gjerald har tidligere vært involvert i vurdering av diverse fagskoletilbud fra flere ulike fagskoler, for NOKUT.

Thomas Digervold

Digervold er utdannet øl-sommelier og var en av landets første sider sommelierer. Han har jobbet i mat-, drikke- og arrangørbransjen de siste 20 årene. Thomas har blant annet laget tv program for Matkanalen, startet Hardanger Internasjonale Siderfestival og gir i 2023 ut den første norske siderguiden. Han har erfaring fra bardrift, tilbereding av øl og cocktails og de siste årene med fokus på sider, kjenner han de fleste sider av bransjen.

Randi Frellumstad

Lektor og fagleder Frellumstad er utdannet siviløkonom fra Handelshøyskolen BI, cand. philol. fra UiO og har praktisk-pedagogisk utdanning fra Høyskolen i Buskerud. Hun har jobbet som økonomisjef i Tjøme kommune fra 1988 og på Sogn videregående skole fra 1991 til 1994. Hun har jobbet 13 år som lektor på Norges Toppidrettsgymnas på Geilo, der det gis et tilrettelagt tilbud om videregående opplæring kombinert med toppidrettssatsing. Frellumstad har siden 2021 jobbet som lektor og fagleder ved fagskolen i Viken, studiested Geilo, og har ansvar for reiselivsfagene. Emnene det undervises i finnes i liten grad på tilsvarende nivå noe annet sted, og det har blitt utviklet nye fagtilbud i perioden. Det arbeides dermed kontinuerlig så vel med revisjon av eksisterende studieplaner, som med utvikling av nye.

Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til fagskolen som kan medføre inhabilitet, jf. forvaltningsloven § 6. De sakkyndige har erklært at de er habile i saken.

Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige, jf. fagskoletilsynsforskriften § 5-3 fjerde avsnitt.

DRAMMENSVEIEN 288 | POSTBOKS 578,1327 LYSAKER | T: 21 02 18 00 | NOKUT.NO